

Instal·lacions per a la munyida

Antoni Seguí Parpal

Bibliografia

- **Capítol 8:** Seguí Parpal A. 2009. L'exploració de vaques de llet: Factors de producció i bases de la comunicació per a la innovació. Edicions de la Universitat de Lleida; DAR (Generalitat de Catalunya)
- AENOR. 1998. *Norma española*. UNE 68050. Madrid: AENOR
- ALFA LAVAL AGRI. 1997. *Normas ISO. Dimensionamiento de instalaciones de ordeño*. Madrid: Alfa Laval Agri.
- ALIBÉS J, GARROTE MA, SEGUÍ A. 2003. "El robot de ordeño en Cataluña. Estudio de su implantación". *Frisona Española*. 135, p. 104-106.
- BILLON P, CARROTTE G, SAUVEE O. 1988. "Systèmes de traite économiques en étables à stabulation". A: *Annuel pour l'éleveur de bovins*. París: ITEB. Nº 10, p. 145-156.
- BILLON P, TILLIE M. 1987. "Concevoir et aménager une salle de traite pour un meilleur confort". A: *Annuel pour l'éleveur de bovins*. París: ITEB. Nº 9, p. 127-141.
- BILLON P. 2000. "Dossier 7 plans de bloc traite". *Production Laitière Moderne*. 299, p. 62.
- DELAVAL. 2002. *Dimensionamiento práctico de una instalación de ordeño*. Madrid: DeLaval Agri.
- POMIÈS D, MARNET P-G, COURNUT S, BARILLET F, GUINARD-FLAMENT J, RÉMOND B. 2008. "Les conduites de traite simplifiées en élevage laitier: vers la levée de l'astreinte biquotidienne". *INRA Prod Anim*. 21 (1), p. 59-70.
- ROUSING T, BONDE M, BADSBERG JH, SØRENSER JT. 2004. "Stepping and kicking behaviour during milking in relation to response in human-animal interaction test and clinical health in loose housed dairy cows". *Livestock Production Science*. Disponible a www.elsevier.com/locate/livprodsci

Què és, què conté la llet de vaca

900/910 g aigua

125/130 g Extracte sec

Equivalències

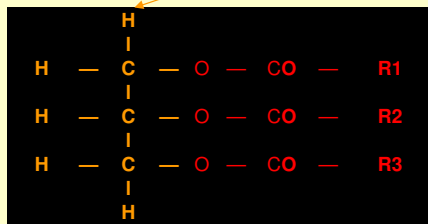
	Quantitat (kg)	tg %	tp %
Llet estàndard	1,00	4,00	3,10
Partida de llet	0,9980	3,70	3,00

$$1 + [0,0055 \times (tg - 4) + 0,0033 \times (tp - 3,1)]$$

Producte	Kg de llet	l de llet
1 kg de nata al tg % de greix (exemple: si tg = 40%; $0,263 \times 40 = 10,52 \text{ kg} \cong 10,21 \text{ l}$)	0,263	0,255
1 kg de mantega	22,5	21,84
1 kg de formatge fresc	5	4,85
1 kg de formatge curat o madurat tou	7	6,80
1 kg de formatge curat o madurat semi tou o semi dur	10	9,71
1 kg de formatge curat o madurat dur	11,5	11,17
1 kg d'altres formatges	9,5	9,22
<i>Equivalències al 3,7% de greix. Valors orientatius</i>		

Què és, què conté la llet de vaca

- La llet és **plasma** – part líquida de la sang – amb suspensió de gotes de **greix**
  - **Plasma** = {Proteïnes, Lactosa, Minerals, Vitamines, Matèria Nitrogenada no Proteica i AIGUA}
  - **Greix** = {Triglicèrids}
    - TG = Esters de glicerol amb tres AG

La cadena **R** pot ser saturada o tenir un o més dobles enllaços, i en algun cas fins a triple enllaç

Es classifiquen segons la longitud de la cadena **R** i la posició dels dobles enllaços.

Àcids grassos a la llet (3,8% de greix)

Àcid gras	Nº C i enllaços dobles	Punt de fusió °C	Punt d'ebullició °C	% en pes del total AG	
Palmitic	C16	62,85	268,5	36,6	Poc digerible; saturat; cadena mitjana
Oleic	C18:1	18	286	17,7	Cadena llarga; insaturat
Miristic	C14	54,4	250	11,8	Poc digerible; cadena mitjana; saturat
Esteàric	C18	39,6	298	8,1	Poc digerible; cadena llarga; insaturat
Lauric	C12	43,5	225	3,6	Poc digerible; cadena curat; saturat
Capric	C10	31,3	269	3,2	Cadena curta; saturat
Palmitoleic	C16:1	1	219	3,2	Cadena mitjana; insaturat
Butiric	C4	-7,9	163	2,7	Cadena curta; saturat
Linoleic	C18:2	-11,2	231	2,1	Cadena llarga; insaturat
Caproic	C6	-4	205	2	Cadena curta; saturat
Araquidic	C20	75,4	328	1,7	Poc digerible; cadena llarga; saturat
Linoleic	C18:3	-11	231	1,7	Cadena llarga; insaturat
Miristoleic	C14:1			1,5	Cadena mitjana; insaturat
Caprilic	C8	16	239	1,2	Cadena curta; saturat
Eicosenòic	C20:1			1	Cadena llarga; insaturat
Araquidònic	C28:4			0,4	Cadena llarga; insaturat
Delenoic	C10:1			0,3	Cadena curta; insaturat
Dodecenoic	C12:1			0,2	Cadena curta; insaturat

D'on venen els àcids grassos a la llet

- **àcids grassos de cadena curta** (40% del total del greix de la llet)
  - D'origen alimentari i sintetitzats al braguer
    - àcid acètic 80 %
    - àcid butíric 20 %
- **àcids grassos de cadena llarga**
  - Directament de la sang (mobilització i/o d'aliments)
- **àcids de cadena mitjana** (10% del total del greix de la llet)
  - D'origen alimentari i sintetitzats al braguer
  - Directament de la sang.

Què hi ha al plasma i d'on venen?

- **Lactosa**

- Formada totalment al brguer a partir de la glucosa
  - Per a cada 50 g de lactosa formada hi ha una sortida de 900 g d'aigua

- **Matèria nitrogenada**

- Proteica (95%) (es formen al brguer, per síntesi AA, per reagrupament, per degradació)
  - Caseïnes (82%)
  - Proteïnes del lactoserum (xerigot) (17%)
    - Lactoalbúmina
    - Lactoglobulina
  - Altres proteïnes (1%)
- Matèria nitrogenada no proteica (5%)

- **Matèries minerals i vitamines**

Resum de la composició de la llet (extracte sec)

Lípids	Glicèrids (35 a 40 g)		
	Fosfolípids (0,2 a 0,3 g)		
	Estèrids (0,1 a 0,2 g)		
Extracte sec desengreixat	Glúcids (lactosa) (47 a 52 g)		
	MNT	Proteïnes	Caseïnes (27 a 30 g)
			Albúmines (2 a 3 g)
			Globulines (5 a 5 g)
	Àcids aminats (0,5 a 1,5 g)		
	Minerals (7 a 7,5 g)	Ca (1,2)	Na (0,5 g)
		P (0,9 g)	Mg (0,12 g)
		Cl (1,0 g)	K (1,5 g)
		Oligoelements	
	Vitamines	A (0,5 mg)	E (1 mg)
C (21 mg)		B1 (0,4 mg)	B12 (0,004)
D (0,02 mg)		B2 (1,7 mg)	À. pantolènic (3,4 mg)

On, com i quan es forma la llet

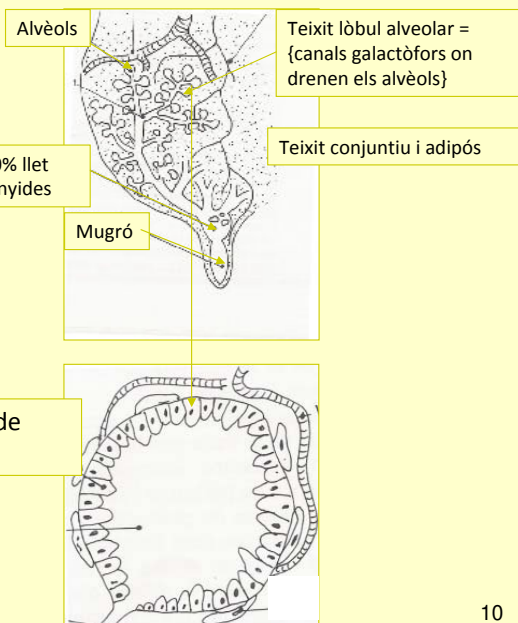
- La vaca

- La mamella (braguer)

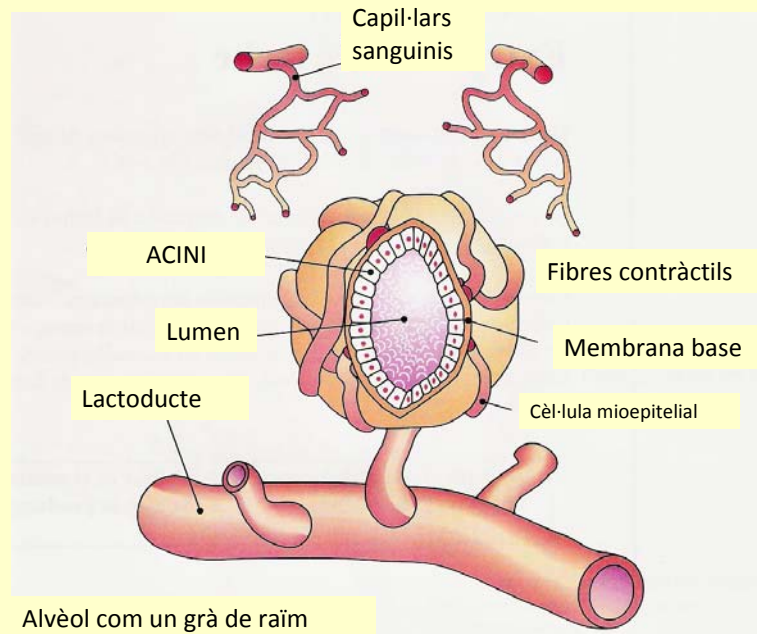
- Les glàndules mamaries

- El teixit lòbul alveolar

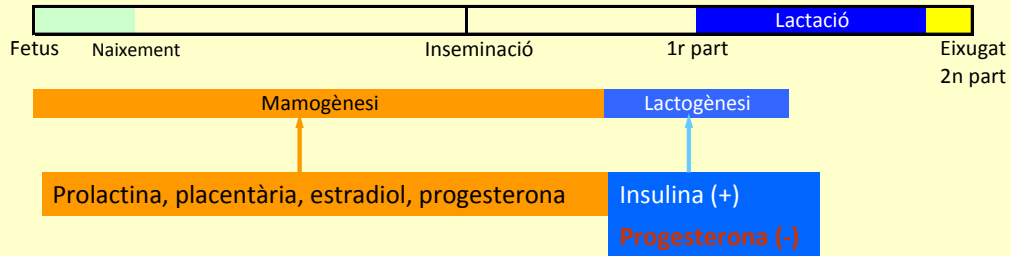
- » Les cèl·lules epitelials o ACINIS

On, com i quan es forma la llet

On, com i quan es forma la llet

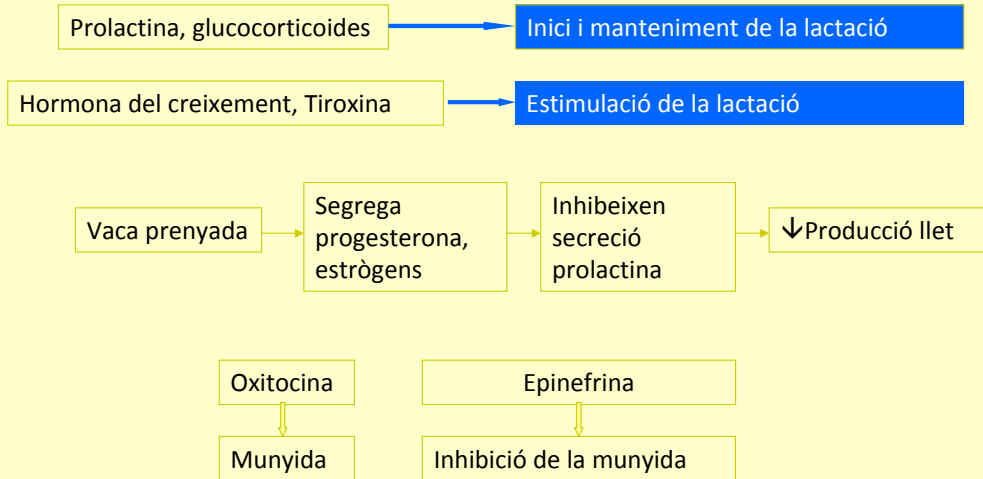
Mamogènesi: conformació del braguer

Lactogènesi: formació i/o posada a punt del teixit lòbul alveolar

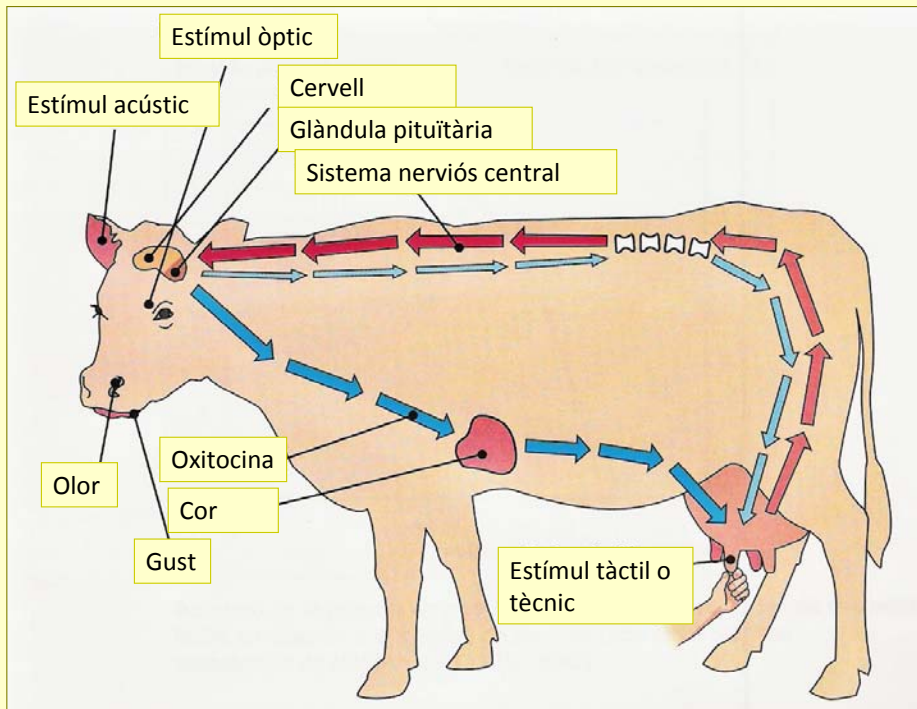
Lactació: secreció o formació de llet als acinis (entre parts)

Munyida: ejecció de llet (2-3 cops al dia, dins del període de lactació)

On, com i quan es forma la llet

On, com i quan es muny la llet

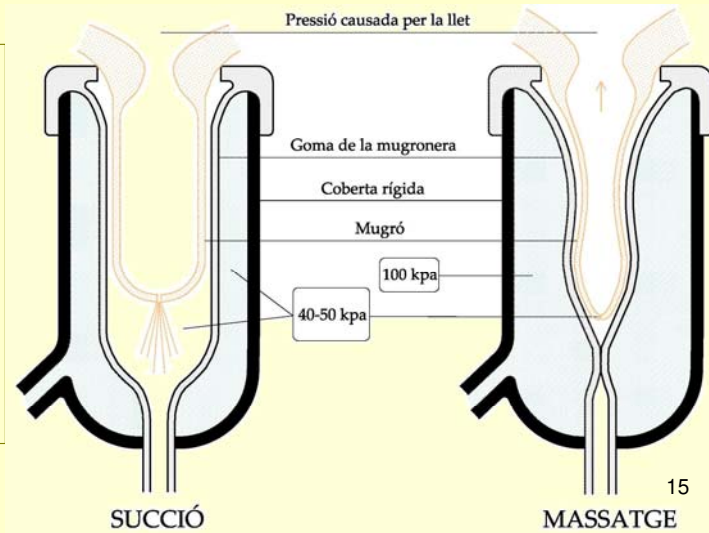

La munyida mecànica

- És l'acció alternativa de succió i massatge sobre els mugrons
- Imita l'acció del vedell

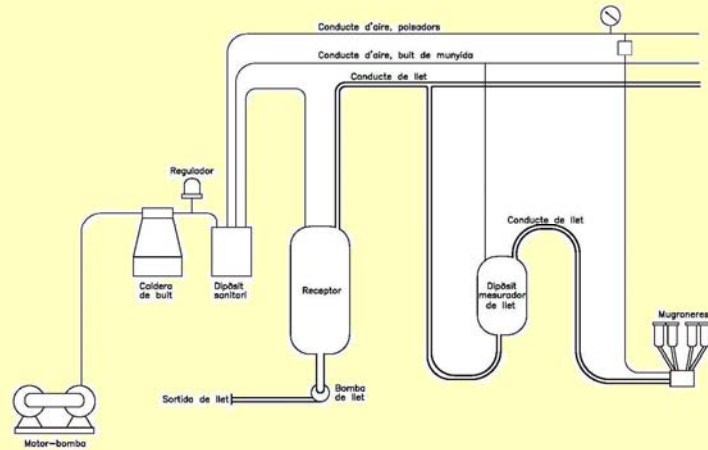
La **bomba** extreu aire de tota la instal·lació (succió a nivell del mugró)

El **regulador** deixa entrar aire a tota la instal·lació, i el **pulsador** deixa entrar aire a la mugronera – cop d'aire – i tanca la goma (massatge a nivell del mugró)

La munyida mecànica

- Elements de producció i control de buit
- Elements per a l'extracció i recollida de llet

La munyida mecànica: Elements de producció i control de buit

- Motobomba
- Caldera de buit
- Regulador
- Vacuòmetre
- Canonada aire
- Polsador
- Dipòsit sanitari

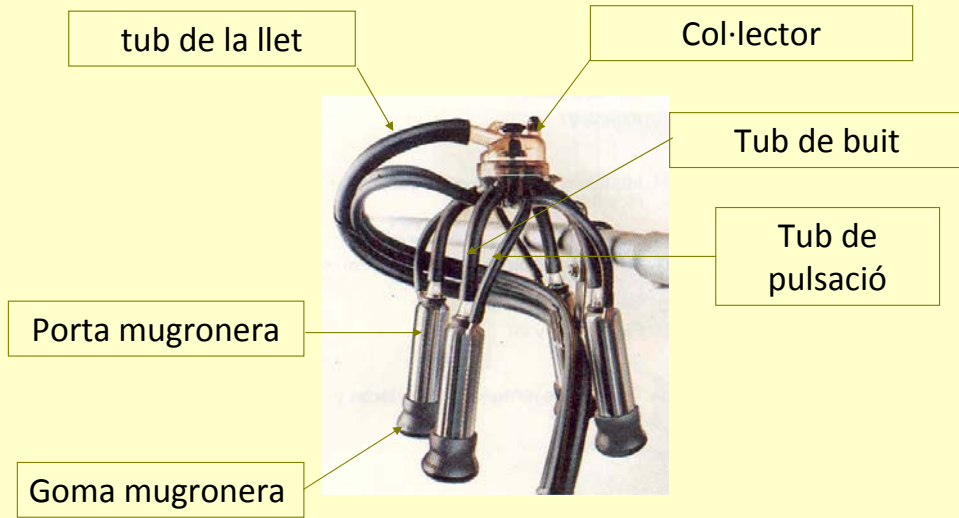

La munyida mecànica: Elements extracció i recollida de llet

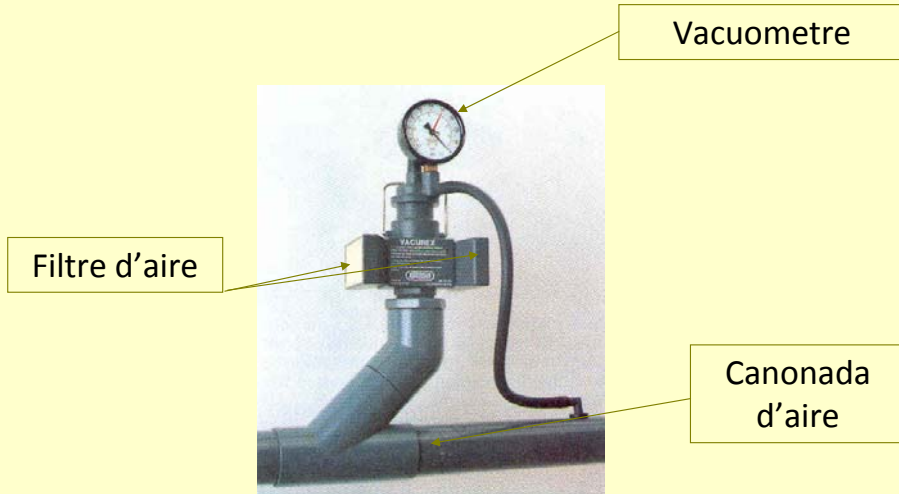
- Canonada llet
- Dipòsit mesurador
- Receptor
- Bomba llet
- Col·lector
- Mugroneres

Unitat de muniyida

Regulador de buit

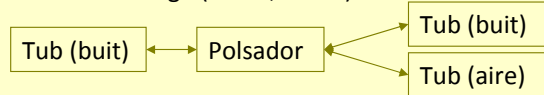
La munyida mecànica: Elements gairebé imprescindibles

- Retiradors
- Rentadores

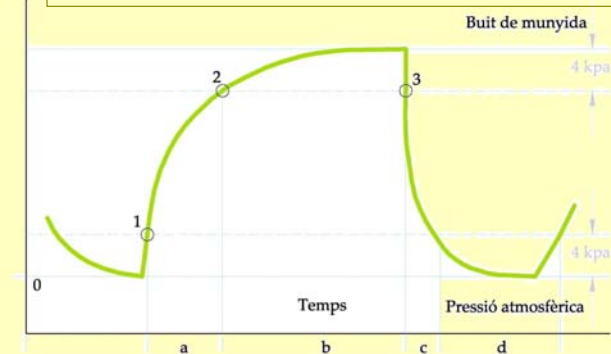

La munyida mecànica: El polsador

- Transforma el buit continu de la bomba en intermitent
- Pulsació = succió + massatge
- Freqüència de pulsacions (nombre) per minut (60)
- Relació succió:massatge (50:50; 60:40)

Buit Buit de munyida = 40 kpa = Pressió atmosfèrica – pressió interior (nivell mugró)

Succió = a + b

Massatge = c + d

Pulsació = a + b + c + d

La munyida mecànica: Quatre càlculs i dades bàsiques

- Flux màxim de llet en una munyida: 4l/min.
- Temps per col·locar les mugroneres:
  - 1 persona, entre 30 s i 50 s
  - 2 persones, entre 15 s i 25 s
- Entrada aire (col·locar mugroneres): 100 l/min. i mugronera
- Cabal bomba:
  - Fins a 10 unitats: $50 + 60 \times N$
  - Més de 10 unitats: $650 + 45 \times (N - 10)$

La munyida mecànica: Quatre càlculs i dades bàsiques

Diàmetres de les conduccions de llet en una sala de munyir, en mm

Unitats de munyida per banda	Pendent, %			
	0,5	1,0	1,5	2,0
2	50	50	50	50
4	60	50	50	50
6	60	60	50	50
8	73	60	60	50
10	73	60	60	50
14	73	60	60	50
16	73	60	60	50
18	73	60	60	50
20-40	73	60	60	50

Elaborada a partir de les normes ISO/UNE (AENOR, 1998)

24

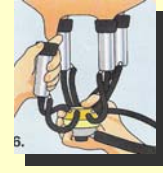
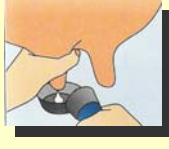

La munyida mecànica: Quatre càlculs i dades bàsiques

Longitud màxima, en m, de conduccions en circuits de llet, segons les unitats de munyida i el diàmetre.

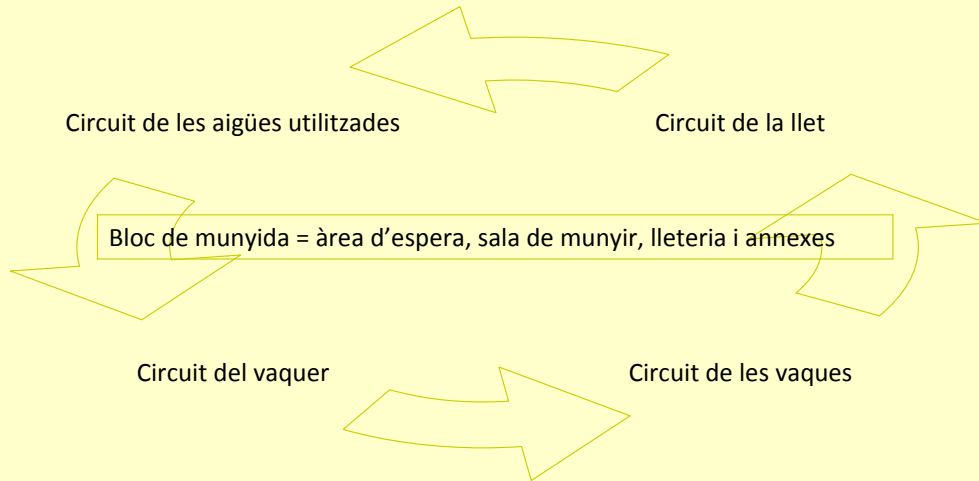
Unitats de munyida per banda	Diàmetres conduccions de llet, en mm		
	40/38	52/50	63,5/60
2	40	més de 50	més de 50
3	18	més de 50	més de 50
4	12	41	més de 50
5		33	més de 50
6		28	més de 50
7			més de 50
8			més de 50
9			més de 50
10			més de 50

Seqüència de la munyida

Equipament per a la munyida

Circuits de la munyida i derivats

L'equipament per a la munyida s'ha de dissenyar optimitzant els circuits

27

Circuits de la munyida

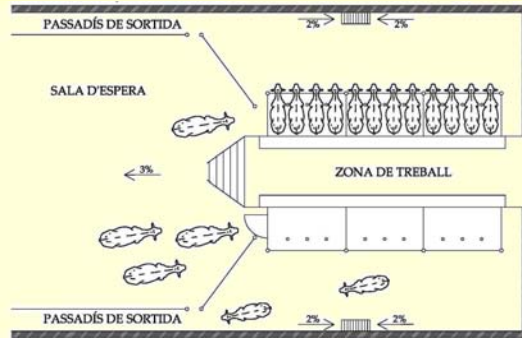
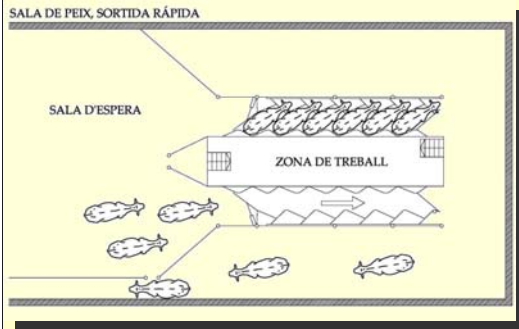
- Circuit de les **vaques**
  - Àrea d'espera – sala de munyir – estabulació
    - Sense pèrdua de temps, entrada fàcil, bona vigilància
- Circuit de la **llet**
  - Unitat final – bomba – tanc de refrigeració
    - Curt, recta i fàcil de netejar
- Circuit del **vaquer**
  - Posició i moviment dins de la fossa
    - Ergonòmic, senzill i curt
- Circuit de les **aigües**
  - Aigua de neteja, restes de detergents, de llet
    - Mínim cost, aprofitant desnivells i pendents

Tipus de sales de munyir

Espina peix sortida ràpida:

Vaques en angle a la fosa treball. Munyida per lots. Necessita més espai que la convencional

Paral·lel (sortida ràpida):

Vaques en paral·lel i angle recta a la fosa treball. Munyida per lots. Ocupen menys espai que peix s. ràpida.

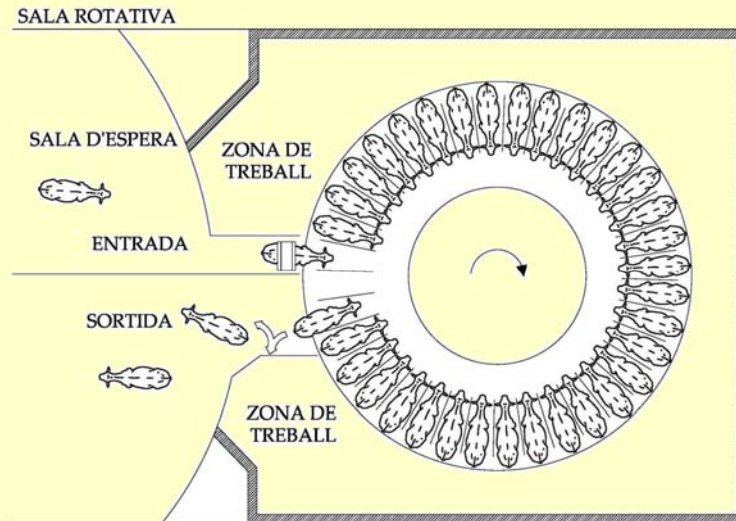
Tipus de sales de munyir

Rotativa:

En tàndem, en espina de peix, en paral·lel.

Munyida exterior o interior

El munyidor espera la vaca

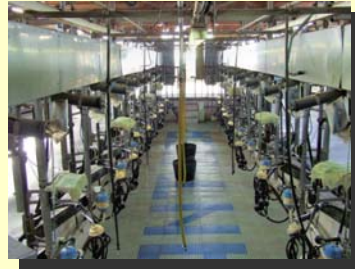
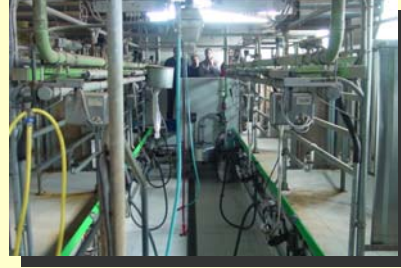

Tipus de sales

Tipus de sales

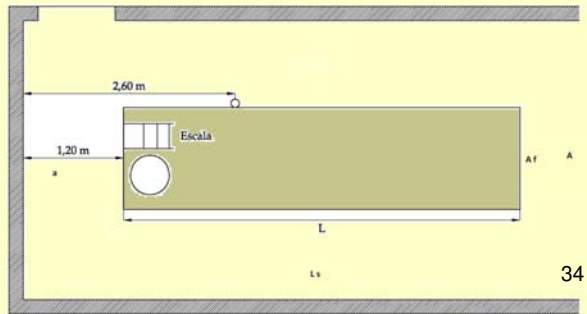
Disseny de la sala

Tipus de sala	Angle posició vaca (α)	Passa de la vaca (pas)	Amplària passadís (entre la paret lateral i la fossa) a	Longitud mínima fossa (L) N unitats	Longitud sala (Ls)	Amplària sala (A)	Amplària fossa (A f)
Tàndem		2,50	1,20- 1,25	$N \times pas$	$2 \times a + L$	6,00	2,00-2,20
Espina de peix	30°	1,10- 1,20	1,20- 1,25	$N \times pas$	$2 \times a + L$	5,00- 5,20	2,00-2,20
Espina de peix	50°-60°	0,76	1,20- 1,25	$N \times pas$	$2 \times a + L$	6,00-6,20 Si sortida ràpida: + 1,7 – 2,8 m/banda	2,00-2,20
Sala en paral·lel	90°	0,71	2	$N \times pas$	$2 \times a + L$	10-12	2,20-2,40

Passa = distància entre dos elements repetits de la sala (exemple, entre dues unitats de munyida)

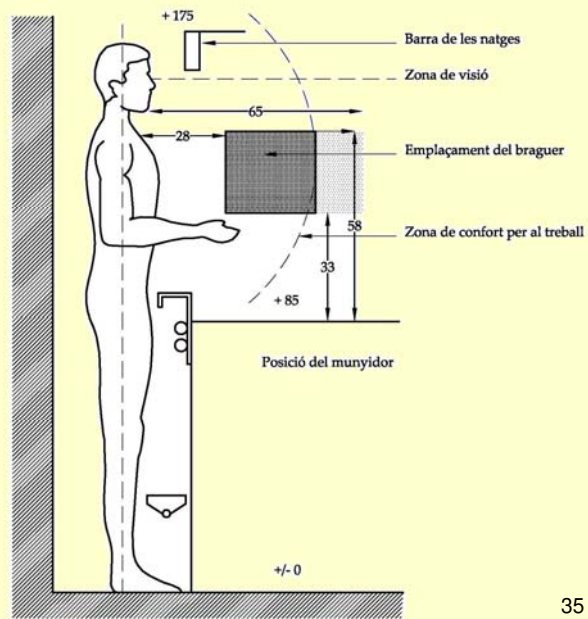
$$L = 2,60 - 1,20 + N \times pas + 0,60 = 2 + N \times pas$$

$$\text{Potència llum} = 80 \text{ vats/grup } 2 \times 2$$

Posició del munyidor

- Accedir al braguer sense esforç
- Vista per sota barra
- Altura o profunditat fossa segons altura munyidor
- Plataforma ajustable (hidràulicament)

Accés a la sala

- 1 munyidor: nombre vaques **àrea espera** = capacitat sala
- > 1 munyidor: nombre vaques **àrea espera** = múltiple de la capacitat sala
- Superfície: 1,2 a 1,5 m²/vaca (amb empenyedor superfície + 1,5 m llargada)
- Alçada parets 1,8 m (la vaca només ha de veure l'entrada a la sala)
- Entrada a sala: recta i il·luminada
- Pendent sala a **àrea espera** 5%

Lleteria

Fàcil neteja; ben airejat, sec, sense accés des de l'establació

Porta d'accés: amplada > 1,80 m

Superfície al voltant del tanc: 1 m de passadís

Aigua corrent – freda i calenta –

Zona exterior pavimentada

Sistema de munyida automàtica

- Munyida sense intervenció directe del vaquer
  - Robot munyidor
  - Accessos al robot
  - Distribució de l'estabulació en funció del robot

Sistema de munyida automàtica

- Seqüència
  - Entrada de la vaca al bloc munyidor
  - Identificació de la vaca
  - Estimació de la quantitat de llet que li queda per muntir
  - Bloatge o no, segons la quantitat anterior
  - Distribució del concentrat programat
  - Neteja dels mugrons
  - Recerca dels mugrons i col·locació de mugroneres
  - Muntida de cada quarteró
  - Retirada mugroneres
  - Desinfecció mugrons
  - Alliberament de la vaca
  - Neteja mugroneres

Sistema de munyida automàtica

- **Neteja dels mugrons**
  - Injecció aigua i aire
  - Mecànica i amb raspalls desinfectats
- **Recerca dels mugrons**
  - Detecció per làser
  - Detecció per ultrasons
  - Detecció per làser i càmera
  - Detecció per ultrasons i sistemes òptics
- **Col·locació de mugroneres**
  - Lateralment
  - Entre les potes posteriors
- **Desinfecció mugrons**
  - Aspersió
  - Polvorització
- **Neteja mugroneres entre cada munyida**

Sistema de muniyida automàtica

